

Utazás a Holdra

Manapság, amikor mindenki a Holdra néz várakozóan, ám egyre türelmetlenebbül („vajon mikor megyünk vissza?”), minden a technológiáról szól. Fantasztikus felbontású képek születnek immár földi távcsövekkel is, az amatőrök által készített felvételek pedig elkápráztatják a hozzáértőket. Hallottátok? Megyünk vissza! Hamarosan indul az Artemis! Lesz holdbázisunk, lesz úrbázisunk, utána meg huss, irány a Mars!

Az emberiség túlnyomó része (megközelítőleg 100%-a) azonban marad itt, a Földön, tátott szájjal bámulja majd a Hold térségéből érkező újabb és újabb felvételeket, a NASA PR-osai pedig bizonyára kitalálják addig, mit fog mondani az első női asztronauta, amikor lehuppan a holdkomp legelső létrafokáról a sötéte holdporba.

A Hold világa fekete-fehér, legjobb esetben sötéte, színeket alig látni, leszámítva a Kék Bolygót, amely hatalmasan függ a fekete holdi égen: látszó átmérője két fok.

Távcsövel nézve alig látni színeket kísérrönkön. Az árnyék fekete tengeréből világítótoronyként kiemelkedő hegycsúcsok, sáncfalak, a napkelte süroló fényénél különös formákat rajzoló mindenféle formációk mind-mind a fekete és a fehér játéka. A vakító telihold a fehér és a sötéte ötven árnyalatával nem valami vonzó célpont, ezért is beszéljük le az érdeklődőket: tessék első negyed táján Holdat nézni!

Mégis, aki sokat távcsövezi Holdunkat, előbb-utóbb mintha elkezdené színeket látni, talán csak halványan, talán csak tudat alatt. Olyan nincs, hogy minden fekete-fehér, kell ott lennie valami színnek!

Andráskó Péter tagtársunk – „civilben” festőművész – is színesben festi meg a Holdat, kérdeztem is tőle, miért lett ennek a képnek ilyen a tónusa, amannak meg más-milyen. A választ talán ő se tudja, meglehet, azok a színek, amiket esztergomi tárlatán láttunk, távcsöves tudatalattijából bújtak

elő. Mert aki nagyon sokat észleli a Holdat, egészen biztosan kifejlődik valamiféle távcsöves tudatalattija. Festményei és rajzai, amelyekből csak egy kis elzítőt tudunk bemutatni képmellékletünkben, azt bizonyítják, érdemes volt odaülnie az okulár mellé, és elkezdni megrajzolni-megfesteni Holdunk távcsöves tájékait. A Holdat ismerők első pillantásra felismerik a művész holdbéli „modelljeit”: Eratosthenes, Clavius, Moretus, Schickard, Aristoteles, Aristarchus – mármint a róluk elnevezett kráterek.

Andráskó Péter így vall motívációiról: „A kiállítás modellje égi kísérrönk, a Hold. A csillagászat színes és sokrétű világára épp rácsodálkozó művészként szembesültem amatőrcsillagászok rajzos észleléseivel. Ezek az észlelések csodálatos „underground” műalkotások, melyek a csillagászat iránt mélyebben érdeklődőknek készülnek. Több száz éves múltra visszavezethető plein air oltárképei a tudománynak. Azonnal ki akartam próbálni én is a távcsöben látott kép lerajzolását, megfestését. Munkáim egy része hagyományos rajzos, ecsetrajzos észlelés (a távcső mellett ülve készültek), valamint saját fotografikus észleléseim megfestése. A holdi formavilág: a lenyűgöző távolságok, mélységek, magasságok: állandó formák folyton és sebesen változó megvilágítása, meg valami megfogalmazhatatlan érzelmi kötődés teszi számomra elképzelhetlenné, hogy ne akarjak kiállítást csinálni ebből az anyagból. Remélem, tanulmányaimmal sikerül érdeklődést kelteni a csillagászat iránt, mely – ha más miatt nem – segít realizálni problémáink méretét.”

Az esztergomi Kapcsolatok Házában október 15–30. között láthattuk Andráskó Péter kiállítását. Reméljük, nagyszerű Hold-képeit hamarosan a Polaris Csillagvizsgálóban is be tudjuk mutatni.

Mizser Attila